

Posudek na bakalářskou práci A. Haratíkové *Ateismus a jeho vyústění ve Francúzskej revolúcii*

Autorka zvolila zajímavé a v současné době aktuální téma týkající se problematiky ateismu. Cílem její práce bylo popsat historicky různé způsoby chápání ateismu a prozkoumat roli tohoto fenoménu ve Velké francouzské revoluci. Práce je po koncepční stránce poměrně dobře rozvržena, vedle úvodu i závěru má celkem pět hlavních částí a vytčené cíle jsou celkem úspěšně naplněny. Autorka užívá ne příliš rozsáhlou sekundární literaturu, bohužel v některých případech značně tendenční a navíc svázanou s dosti problematickými ideovými východisky jejich autorů (Vozka, Masaryk, Frolov). S literaturou však pracuje náležitým způsobem, který svědčí o tom, že řádně zvládla „řemeslo“ vědecké práce. Jako nedostatek hodnotím to, že autorka pracuje pouze s jediným pramenem (De Holbach), i když jsou k dispozici i další pramenné tituly. Není uvedeno, jaký studijní obor autorka dokončuje.

K práci mám několik výhrad formálního i věcného rázu, které mohou být podnětem pro diskusi při obhajobě. Po formální stránce práce trpí těmito nedostatky: překlepy (str. 36 – chybí tečka za větou obsahující pozn. 61; str. 42 druhý odstavec, věta končí tečkou i čárkou aj.), náhlá změna velikosti písma (str. 29 – první odstavec), nedostatky v interpunkci (velmi časté je opomenutí čárky v souvětí, namátkou str. 24 ve druhém a třetím odstavci hned dvakrát atd.), nesrozumitelnými formulacemi (např. str. 19 věta „Podle Brunova ... „ končí nesrozumitelně), neuvedení odkazu na zdroj citace (str. 47 – není uvedeno, odkud autorka přebírá kurzívou psaný citát).

Po věcné stránce má práce několik nedostatků. Jednak se v ní vyskytují faktické chyby, např. str. 13 - poslední odstavec - filosofové Montaigne, Bayle nežili ve středověku; str. 17 – Boetius nežil v letech 1240-1280, ale 480-525; str. 36 - jezuitský řád nebyl zrušen v roce 1764, ale o rok dříve.

Další nedostatek práce podle mého soudu spočívá v tom, že autorka nekriticky přejímá některé problematické názory ze sekundární literatury. Uvedu příklad. Na str. 32 popisuje začátky Velké francouzské revoluce a uvádí ji do souvislosti s revolucemi v ostatních evropských zemích. Ve druhém odstavci (s odkazem na T. G. Masaryka) tvrdí, že ve státech, v nichž se prosadil protestantismus, znamenalo toto prosazení vlastně dokončení revolučního procesu. V katolických zemích prý naopak zůstával stav jakési chronické a latentní revoluce. Tato tvrzení, jak známo, vyjadřují Masarykovy „eschatologické“ názory na smysl českých

(potažmo i světových) dějin, jejichž cílem je osvícený humanismus a demokracie jakožto vrcholné formy kulturně-politického uspořádání. Husitství a na ně navazující protestantskou (či lépe českobratrskou) tradici pojal Masaryk po vzoru Palackého za jeden z vrcholů našich dějin, katolická tradice podle něho sloužila nejvýše jako protiklad stimulující vlastní dějinný klad, jímž byl zrod husitství a reformace. Ponechávám stranou, jak problematická je právě naznačená koncepce smyslu českých dějin, a jenom se ptám, zda si je autorka těchto skutečností vědoma, popř. zda by tuto koncepci uměla v diskusi hájit.

Dále se mi zdá, že se v některých formulacích nekriticky projevují tendenční formulace převzaté z literatury, která je (z mého pohledu) ideologicky značně zaujatá. Mám na mysli pasáže, kde autorka cituje z díla J. Vozky. Např. str. 32 „Lid odolával protiklerikální propagandě.“ Str. 26 „... neměli dost odvahy a chuti provést společenské změny, které by zajišťovaly blaho a štěstí většiny pracujících lidí.“ atd. Nemohu si pomoci, ale tyto a jiné formulace mi velmi připomínají vyjádření, s nimiž jsem se setkával v literatuře i tisku před rokem 1989.

Na závěr si dovolím jednu otázku. Ačkoli mě těší, že se autorka rozhodla psát práci z oblasti filosofie, přesto jsem si při četbě kladl otázku, proč se rozhodla právě pro tento obor, když filosofické problematice tématu věnuje spíše okrajovou pozornost a mnohem více pojednává o námětu z hlediska kulturně-historického.

Navzdory těmto výhradám práci doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím 2. Výslednou známku necht' určí průběh obhajoby.

D. Svoboda